

Byla C-480/21

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2021 m. rugpjūčio 3 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Supreme Court (Airija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. liepos 30 d.

Apeliantai:

WO

JL

Kita apeliacinio proceso šalis:

The Minister for Justice and Equality

C-480/21 – 1

SUPREME COURT (AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS)

<...>

**BYLOJE DĖL SUTARTIES DĖL EUROPOS SAJUNGOS VEIKIMO
267 STRAIPSNIO IR BYLOJE DĖL PRAŠYMO PRIIMTI PREJUDICINI
SPRENDIMĄ PATEIKIMO**

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMUI

<...> [Aukščiausiojo Teismo sudėtis]

<...>

**BYLOJE DĖL 2003 M. ĮSTATYMO DĖL EUROPOS AREŠTO ORDERIO
(SU PAKEITIM AIS)**

IR BYLOJE DĖL WO <...>

TARP

THE MINISTER FOR JUSTICE AND EQUALITY (Teisingumo ir lygybės ministras)

IEŠKOVO

IR

WO

ATSAKOVO

IR

<...>

BYLOJE 2003 M. EUROPOS AREŠTO ORDERIO AKTO (SU PAKEITIM AIS)

IR BYLOJE DĒL JL <...>

TARP

THE MINISTER FOR JUSTICE AND EQUALITY (Teisingumo ir lygybės ministras)

IEŠKOVO

IR

JL

ATSAKOVO

**2021 M. LIEPOS 30 D. NUTARTIS DĒL PRAŠYMO PRIIMTI
PREJUDICINĮ SPRENDIMĄ**

**EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMUI PAGAL SUTARTIES
267 STRAIPSNĮ**

<...> [Procesinės aplinkybės]

Nustatęs, kad sprendimą šioje byloje numatyta priimti 2021 m. liepos 23 d. ir sprendimas tą dieną paskelbtas dalyvaujant atitinkamų šalių teisiniams atstovams, o šalims buvo suteikta galimybė pateikti pastabas dėl nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą projekto,

nustatęs, kad pateiktos faktinės aplinkybės ir procedūros yra išdėstytos pridedamoje nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą,

taip pat nustatęs, kad sprendžiant šios bylos šalių ginčą kyla klausimų dėl teisingo tam tikrų Europos Sąjungos teisės nuostatų aiškinimo, t. y. klausimų dėl Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR, iš dalies pakeisto Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR, ir tinkamų kriterijų, kuriuos reikėtų taikyti, kai pagal *European Arrest Warrant Act 2003* (2003 m. Įstatymas dėl Europos arešto orderio) 37 straipsnį pateikiamas prieštaravimas, grindžiamas tuo, kad reikalaujant perduoti atsakovą, dėl kurio išduotas EAO, gali būti pažeistos jo teisės pagal Europos žmogaus teisių konvenciją ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,

TEISMAS NUSPRENDĖ PATEIKTI PRAŠYMĄ PRIIMTI PREJUDICINĮ SPRENDIMĄ Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį, kaip nurodyta minėtoje nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, dėl šių klausimų:

1. Ar Sprendime *LM* nustatyti kriterijai, patvirtinti Sprendime *L ir P*, turėtų būti taikomi tais atvejais, kai egzistuoja realus pavojus, kad apeliančių bylos bus nagrinėjamos teismuose, kurie nėra įsteigti pagal įstatymą?
2. Ar Sprendime *LM* nustatyti kriterijai, patvirtinti Sprendime *L ir P*, turėtų būti taikomi tais atvejais, kai asmuo, siekiantis ginčyti prašymą perduoti pagal EAO, negali atitikti šių kriterijų dėl to, kad tuo metu dėl atsitiktinio bylų paskirstymo būdo neįmanoma nustatyti teismų, kuriuose bus nagrinėjama jo byla, sudėties?
3. Ar tai, kad nėra veiksmingo teisinės gynybos būdo ginčyti teisėjų paskyrimo teisėtumo Lenkijoje, kai matyti, kad apeliantai tuo metu negali nustatyti, jog jų bylas nagrinėsiantys teismai bus sudaryti iš teisėjų, kurie nėra paskirti teisėtai, yra teisės į teisingą bylos nagrinėjimą esmės pažeidimas, dėl kurio vykdančioji valstybė turi atsisakyti perduoti apeliančius?

NUTARIAMA, kad atsakovams toliau taikomos kardomosios priemonės <...> ir šių apeliacinių skundų tolesnis nagrinėjimas sustabdomas, kol Teisingumo Teismas priims prejudicinį sprendimą dėl šių klausimų arba kol per šį laikotarpį bus priimta kita nutartis.

<...> [Bylinėjimosi išlaidų priteisimas nacionalinėje byloje]

<...>

Priimta 2021 m. liepos 30 d.

AN CHÚIRT UACHTARACH
SUPREME COURT (AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS)

<...> [*Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas) sudėtis]

Byloje tarp

WO,

apelianto,

IR

MINISTER FOR JUSTICE AND EQUALITY (Teisingumo ir lygybės ministras),

kitos apeliacinio proceso šalies,

<...>

Byloje tarp

JL,

apelianto,

IR

MINISTER FOR JUSTICE AND EQUALITY (Teisingumo ir lygybės ministras),

kitos apeliacinio proceso šalies,

Teismo 2021 m. liepos 30 d. nutartis dėl prašymo priimti prejudicini sprendimą

Ižanga

1. *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas) nutarė pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį pateikti Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus dėl Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR, iš dalies pakeisto Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR, ir dėl kriterijų, kuriuos reikėtų taikyti, kai pagal *European Arrest Warrant Act 2003* (2003 m. Įstatymas dėl Europos arešto orderio) 37 straipsnį pateikiamas prieštaravimas, grindžiamas tuo, kad reikalaujant perduoti atsakovą, dėl kurio išduotas EAO, gali būti pažeistos jo teisės pagal Europos žmogaus teisių konvenciją (toliau – EŽTK) ir Europos

Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (toliau – Chartija). Byloje *Celmer* išnagrinėjęs prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas nusprendė, kad tais atvejais, kai atsakovas prieštarauja dėl perdavimo tvirtindamas, kad egzistuoja pavojus, jog bus pažeistos jo teisės pagal Sąjungos teisę, valstybių narių teismai privalo atlikti dviejų žingsnių analizę: pirma, teismas turėtų nustatyti, ar prašančiojoje perduoti valstybėje narėje esama bendrų ir sisteminių trūkumų, dėl kurių pažeidžiamos EŽTK arba Chartijoje nustatytos teisės, ir, antra, teismas privalo pagrįstai nustatyti realų pavojų, kad bus pažeista pagrindinės teisės esmė (žr. Sprendimą *Minister for Justice and Equality (Teismų sistemos trūkumai)*, byla C-216/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:586, toliau – Sprendimas **LM**, kaip Teisingumo Teismas pavadino *Celmer*). Šiuos kriterijus Teisingumo Teismas vėliau patvirtino sujungtose bylose C-354/20 PPU ir C-412/20 PPU, *L&P*, ECLI:EU:C:2020:1033, toliau – Sprendimas **L ir P**).

Faktinės aplinkybės

2. Dėl WO ir JL išduoti keli Europos arešto orderiai (toliau – EAO), kuriais prašoma juos perduoti Lenkijos Respublikai (toliau – Lenkija). Dėl pirmojo nurodyto apeliando išduoti keturi EAO, iš kurių du išdavė Liublino apygardos teismas, o likusius du – atitinkamai *Zdzislaw Lukasiewicz* ir Zamostės apylinkių teismai. Trimis iš šių EAO jį prašoma perduoti, kad jis stotų prieš teismą dėl kelių konkrečių nusikalstamų veikų, o vienu iš jų jį prašoma perduoti, siekiant įkalinti pagal jau Lenkijos teismų priimtus apkaltinamuosius nuosprendžius. Dėl antrojo nurodyto apeliando EAO išdavė Žešuvo apygardos teismas, ir jis susijęs su penkiomis nusikalstamomis veikomis.

Procesas Airijoje

3. Įprastos dėl WO ir JL išduotų arešto orderių vykdymo procedūros buvo atliekamos ieškovui (kitai apeliacinio proceso šaliai), t. y. ministrui paprašius vykdyti arešto orderius. Bylos buvo nagrinėjamos kartu *High Court* (Aukštasis teismas). Abiem atvejais dėl EAO buvo prieštaraujama remiantis keliais pagrindais ir, nors dėl kiekvieno iš jų buvo priimti atskiri sprendimai, šie sprendimai susiję su tuo pačiu pagrindiniu klausimu ir buvo tokie patys. Abiejose bylose *High Court* (Aukštasis teismas) sprendimai buvo palankūs ministrui ir jais buvo nutarta perduoti WO ir JL <...>. Apeliantai paprašė ir jiems 2021 m. kovo 9 d. sprendimais buvo leista pateikti apeliacinius skundus šiam teismui <...>.

4. Esminis apeliančių argumentas yra tas, kad nuo sprendimo byloje *Celmer* priėmimo padėtis Lenkijoje pasikeitė. 2019 m. gruodžio 20 d. buvo patvirtintas Įstatymas dėl bendrosios kompetencijos teismų sistemos (toliau – naujasis įstatymas), Lenkijos įstatymų leidėjas jį priėmė 2020 m. sausio 23 d. ir Lenkijoje jis įsigaliojo 2020 m. vasario 24 d.; dėl šio įstatymo, kaip teigia apeliantai, atsiranda galimybė, kad Lenkijos teismai, kurie nagrinėtų jų bylas, gali būti sudaryti ne pagal įstatymą, kaip neseniai Teisingumo Teismas konstatavo Sprendime *A. B. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo teisėjų skyrimas – skundai)* (byla

C-824/18, ECLI:EU:C:2021:153). Be to, apeliantai tvirtina, kad Lenkijoje nėra mechanizmo, kuriuo naudojantis būtų galima ginčyti tokį neteisėtumą. Kita apeliacinio proceso šalis teigia, kad apeliantai iš esmės prašo teismo atsisakyti antrojo *LM* byloje nustatyto kriterijaus. Kita apeliacinio proceso šalis nurodo, kad nėra nei nacionalinės, nei tarptautinės institucijos, kuri būtų nustačiusi, jog šalis gali skųstis vien dėl teorinio jos teisių pažeidimo. Šalis turi įrodyti esant kokį nors ryšį tarp skundžiamo pažeidimo ir jos konkretaus atvejo, o nesant tokių įrodymų apeliacinis skundas negali būti tenkinamas.

Šalių pozicijos

5. Teikiant argumentus *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas), pagrindinis apeliančių argumentas buvo toks, kad Sprendimas *LM*, kuriame buvo nustatytas dviejų žingsnių patikrinimas sprendžiant, ar turėtų būti patenkintas teisinės valstybės principu pagrįstas prieštaravimas dėl perdavimo, šios bylos faktinėms aplinkybėms netaikomas, remiantis tuo, kad jis buvo susijęs tik su teismų nepriklausomumo klausimais, kurie, kaip jie teigia, aiškiai skiriasi nuo klausimo, ar teismas yra įsteigtas pagal įstatymą. Jie nurodė, kad tuo atveju, jeigu teismas Lenkijoje įsteigtas ne pagal įstatymą, asmeniui, kurį prašoma perduoti, nebus prieinama veiksminga teisinė gynybos priemonė. Šioje byloje abejonių kyla ne dėl teismo nepriklausomumo, bet dėl jo teisėtumo. Taigi jie teigė, kad klausimas dėl teismo nepriklausomumo kyla tik tuo atveju, kai teismas įsteigtas pagal įstatymą. Apeliantai nurodė, kad egzistuoja realus pavojus, jog dėl naujojo įstatymo ir kitų nuo 2015 m. įvykusių pasikeitimų bet kuris teismas, kuriame bus nagrinėjama jų byla, nebus įsteigtas pagal įstatymą, ir tai prieštarauja Chartijos 47 straipsniui ir EŽTK 6 ir 13 straipsniams. Tokiomis aplinkybėmis jiems nebus užtikrinta veiksminga teisinė gynyba, kurios reikalaujama pagal EŽTK ir Chartiją. Apeliantai teigė, kad Sprendimas *LM* buvo susijęs su klausimais dėl nepriklausomumo, o šioje byloje yra aiškiai identifikuojama pagrindinė teisė, t. y. teisė į veiksmingą teisinę gynybą, kuri iš apeliančių buvo atimta dėl neseniai Lenkijoje įvykusių teisės aktų pakeitimų. Apeliantai tvirtina, kad šis skirtumas yra svarbus, nes teisės į veiksmingą teisinę gynybą klausimas mažiau subjektyvus nei nepriklausomumo klausimas, taigi jis mažiau sietinas su veiksniais, asmeniškai susijusiais su prašomu perduoti asmeniu.

6. Kita apeliacinio proceso šalis tvirtino, kad apeliantai siekia, jog būtų radikaliai nukrypta nuo suformuoto principo, pagal kurį šalis privalo įrodyti, kad dėl su ja susijusių konkrečių ir tikslų aplinkybių kyla realus EŽTK ir (arba) Chartijos pažeidimo pavojus. Kita apeliacinio proceso šalis teigė, kad apeliantai nenurodė priežasties, dėl kurios teisė į veiksmingą teisinę gynybą turėtų būti laikoma kitokia nei bet kuri kita EŽTK įtvirtinta teisė ir kad Teisingumo Teismo ir Europos žmogaus teisių teismo (toliau – EŽTT) jurisprudencijoje nuosekliai laikomasi požiūrio, kad turi kilti realus prašomo perduoti asmens teisės į tai, kad su juo nebūtų elgiama žeminant jo orumą ir (ar) nežmoniškai (Sprendimas *Aranyosi ir Căldăraru*, sujungtos bylos C-404/15 ir C-659/15 PPU, ECLI:EU:C:2016:198, Sprendimas *Saadi prieš Italiją*, skundas Nr. 37201/06

[2009] 49 E.H.R.R. 30), pažeidimo pavojus arba turi būti realus pavojus, kad bus pažeista teisės į teisingą bylos nagrinėjimą esmė (sprendimai *LM*; *L ir P*). Kita apeliacinio proceso šalis tvirtino, kad nepagrįsta teigti, jog tokie patys kriterijai neturėtų būti taikomi teisei į veiksmingą teisinę gynybą. Kita apeliacinio proceso šalis rėmėsi Sprendimu *Minister for Justice prieš Brennan* [2007] 3 I.R. 732, kuriame nurodyta, kad principas, pagal kurį šalis privalo įrodyti ryšį tarp teisės pažeidimo ir su ja susijusių konkrečių aplinkybių, yra ir nacionalinės teisės principas. Skundžiamos aplinkybės turi daryti poveikį prašomam perduoti asmeniui. Be to, buvo pažymėta, kad būtų nenormalu reikalauti, kad šalis įrodytų individualizuotą pavojų, kai ji remiasi galimu jos teisės į tai, kad su ja nebūtų elgiamasi žeminančiai ir nežmoniškai, pažeidimu, bet nereikalauti įrodyti to paties individualizuoto pavojaus, kai gali būti pažeista teisė į veiksmingą teisinę gynybą.

7. Kita apeliacinio proceso šalis teigė, kad yra kitų priežasčių išlaikyti Sprendime *LM* įtvirtintą požiūrį: pirmiausia, Pagrindų sprendime 2002/584 nustatyta, kad orderis *turi būti* vykdomas, nebent įrodoma, kad yra viena iš nurodytų priežasčių atsisakyti perduoti asmenį. Kita apeliacinio proceso šalis taip pat tvirtino, kad, jeigu prašomam perduoti asmeniui pakaktų tik įrodyti, jog prašančiojoje perduoti valstybėje narėje yra bendrų ir sisteminių trūkumų, dėl visų tos valstybės narės išduotų EAO galėtų būti prieštaraujama, ir pagrindų sprendimas tos valstybės narės atžvilgiu netektų reikšmės. Kita apeliacinio proceso šalis nurodo, kad dėl to kiltų sunkumų. Pirmiausia pažymėta, kad pagal ESS 7 straipsnį Europos Vadovų Tarybai nusprendus, kad išduodančiojoje valstybėje narėje šiurkščiai ir nuolat pažeidžiami ESS 2 straipsnyje nurodyti principai, Pagrindų sprendimo 2002/584 taikymas šios valstybės narės atžvilgiu gali būti sustabdytas, ir galima atsisakyti vykdyti bet kokį pagal pagrindų sprendimą išduotą orderį, neatlikus jokio konkretaus vertinimo (žr. Sprendimo *LM* 72 ir 73 punktus). Antra, kita apeliacinio proceso šalis tvirtino, kad leidus atsisakyti vykdyti orderį remiantis bendrais trūkumais, asmenys, kurie bando išvengti prašančiosios perduoti valstybės narės kaltinimų ar nuosprendžio, iš esmės taptų nebaudžiami, nes jie galėtų sėkmingai užginčyti EAO, nepateikę jokių įrodymų dėl su jais susijusių konkrečių aplinkybių. Kita apeliacinio proceso šalis teigė, kad tokia pozicija prieštarautų tikslui, kuriuo grindžiamas pagrindų sprendimas – kovoti su prašomo perduoti asmens, esančio kitoje teritorijoje, nei ta, kurioje jis įvykdė nusikalstamą veiką, nebaudžiamumu (žr. Sprendimo *L ir P* 59 ir 60 punktus). Kita apeliacinio proceso šalis pažymėjo, kad Teisingumo Teismas aiškiai nurodė, jog kai perdavimui prieštaraujama remiantis tuo, kad egzistuoja realus pavojus, kad bus pažeista atitinkama pagrindinė teisė, atsižvelgiant į sisteminius ar bendrus trūkumus išduodančiojoje valstybėje narėje, vykdančioji teisminė institucija turi konkrečiai ir išsamiai patikrinti, ar yra svarių motyvų manyti, kad prašomą perduoti asmenį perdavus šiai valstybei jam kils toks pavojus (žr. sprendimus *Aranyosi* ir *LM*). Atsižvelgiant į tai, tvirtinama, kad atsisakius antrojo kriterijaus būtų pakenkta pačiam EAO sistemos tikslui.

8. Apeliantai nurodė, kad aptariamasis ESS 19 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas „veiksmingos teisminės apsaugos“ principas susijęs su EŽTK 6 ir 13 straipsniais ir Chartijos 47 straipsniu, taigi, nors teisingumo sistema yra valstybių narių

kompetencijos sritis, valstybės narės privalo laikytis Sąjungos teisės, įskaitant ESS 19 straipsnio 1 dalį. Apeliantai kaip ši teiginį pagrindžiantį šaltinį nurodė Sprendimą *Europos Komisija / Lenkija (Bendrosios kompetencijos teismų nepriklausomumas)* (byla C-192/18, ECLI:EU:C:2019:924). Apeliantai taip pat tvirtino, kad Teisingumo Teismas pripažino, jog [Chartijos] 47 straipsnis apima teisę remtis teisės į teisingą bylos nagrinėjimą pažeidimu ir teismams turi būti suteikta galimybė patikrinti teisėjų skyrimo trūkumus; šiuo klausimu jie remiasi Sprendimu *HG & Simpson* (sujungtos bylos C-542/18 RX-II ir C-543/18 RX-II, ECLI:EU:C:2020:232). Apeliantai teigė, kad Sprendime *Simpson* nacionaliniams valstybių narių teismams suteikiama teisė patikrinti bet koki su teisėjų skyrimu susijusį trūkumą, kad būtų užtikrinta atitiktis [Chartijos] 47 straipsniui. Apeliantai taip pat rėmėsi Sprendimu *Ástráðsson prieš Islandiją* teigdami, kad net tais atvejais, kai veikia patikros mechanizmas, yra svarbi šios patikros kokybė. Minėtoje byloje EŽTT nusprendė, kad skyrimo trūkumą patikra buvo netinkama, nes ją atliekant nebuvo nagrinėtas klausimas, ar teismas buvo *įsteigtas pagal įstatymą*. Kita apeliacinio proceso šalis tvirtino, kad teisė į veiksmingą teisinę gynybą gali atsirasti tik tada, kai pirmiausia nustatoma kokia nors kita teisė ar įgaliojimas, kuris, ieškovo nuomone, buvo pažeistas ar yra tikimybė, kad jis bus pažeistas, atsižvelgiant į šios bylos ypatumus, ir dėl to reikalinga teisinė gynyba. EŽTT kelis kartus patvirtino, kad teisė į veiksmingą teisinę gynybą negali egzistuoti nepriklausomai. Ji tik papildoma kitas galiojančias EŽTK ir jos protokolų nuostatas. Panašiai Teisingumo Teismas dėl teisės į veiksmingą teisinę gynybą, nustatytą [Chartijos] 47 straipsnio pirmoje pastraipoje, nusprendė, kad „<...> šios teisės pripažinimas konkrečiu atveju, kaip matyti iš Chartijos 47 straipsnio pirmos pastraipos, reiškia, kad asmuo, kuris ją remiasi, remiasi ir Sąjungos teisės užtikrinamomis teisėmis ar laisvėmis“ (Sprendimas *A.B. ir kt.*, byla C-824/18, 88 punktą). Kita apeliacinio proceso šalis teigė, kad iš esmės nei nacionalinėje, nei Teisingumo Teismo ar EŽTT jurisprudencijoje nėra pagrindo tvirtinti, jog teisė į veiksmingą teisinę gynybą užima kokią nors svarbesnę padėtį, dėl kurios bendri teisinės gynybos trūkumai prašančiojoje perduoti valstybėje automatiškai nulemtų atsisakymą perduoti.

9. Apeliantai teigė, kad pagal įstatymą įsteigtas teismas yra neginčijama teisinės valstybės sudėtinė dalis, ir tai pripažino Strasbūro teismas ir Teisingumo Teismas. Jie nurodė, kad iš jurisprudencijos matyti, jog teisinė valstybė apima, *inter alia*, tinkamą teisėjų skyrimo procesą. Jie rėmėsi sprendimais *Ástráðsson prieš Islandiją* ir *L ir P* teigdami, kad klausimas, ar teismas yra „įsteigtas pagal įstatymą“, skiriasi nuo klausimo, ar teismas yra nešališkas ar nepriklausomas, kai veikia jau įsteigtas, taigi skiriasi ir jo nagrinėjimas.

10. Iš esmės apeliantai nurodė, kad klausimas, ar teismas yra įsteigtas pagal įstatymą, turi būti nagrinėjamas prieš bet koki klausimą dėl nepriklausomumo; kitaip tariant, pirmiausia turi būti atsakyta į klausimą, ar atitinkamas teismas įsteigtas pagal įstatymą. Iš principo teigiama, kad klausimas, ar teismas, prieš kurį stos apeliantai, yra įsteigtas pagal įstatymą, yra skirtingas skundas nei tas, kurį Teisingumo Teismas išsprendė byloje *LM* ir neseniai sprendimą patvirtino byloje *L ir P*. Jeigu netenkinami EŽTK 6 straipsnio ir Chartijos 47 straipsnio kriterijai,

nagrinėjimas teisme pasibaigia, nes nebėra ką nagrinėti. Kitaip tariant, jeigu teismas nėra įsteigtas pagal įstatymą, nekyla klausimo dėl nepriklausomumo ar nešališkumo. Šiomis aplinkybėmis tvirtinama, kad *High Court* (Aukštasis teismas) neprivalo nagrinėti asmeninės padėties, aptariamoms nusikalstamos veikos pobūdžio ir faktinių aplinkybių, kuriomis išduotas atitinkamas orderis, nes šie klausimai nėra susiję su pirminiu klausimu dėl įsteigimo.

11. Kita apeliacinio proceso šalis teigė, kad skirtumas tarp nepriklausomumo ir įsteigimo yra dirbtinis, nes tiek asmens teisė, kad jo bylą išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas teismas, tiek teisė, kad ją išnagrinėtų nepriklausomas ir nešališkas teismas, yra skirtingi tos pačios Chartijos 47 straipsnyje įtvirtintos teisės aspektai, ir būtų nepagrįsta dviem tos pačios teisės dalims taikyti du skirtingus kriterijus. Teigiama, kad šio skirtumo niekada anksčiau nenustatė joks teismas. Teisė į nepriklausomą teismą ir į pagal įstatymą įsteigtą teismą yra tos pačios pagrindinės teisės sudėtinės dalys. Tai pripažinta ir anksčiau (Sprendimas *HG & Simpson*). Taip pat pažymėta, kad Teisingumo Teismas išaiškino, jog pagal įstatymą įsteigto teismo reikalavimo tikslas – „užtikrinti teismų valdžios nepriklausomumą nuo vykdomosios“ (Sprendimas *FV / Europos Sąjungos Taryba*, byla T-639/16 P). Kita apeliacinio proceso šalis tvirtino, kad Sprendime *Ástráðsson* pateikti svarstymai dėl skirtumo tarp nepriklausomumo ir įsteigimo turi būti vertinami atsižvelgiant į kontekstą. Nors teismas toje byloje atskyrė nešališkumą ir nepriklausomumą, atsižvelgdamas į tai, kad dažnu atveju teisėjo skyrimas į Islandijos apeliacinį teismą buvo neteisėtas pagal nacionalinę teisę, EŽTT vėliau išnagrinėjo, ar tie trūkumai turėjo kokį nors poveikį pareiškėjui. Kita apeliacinio proceso šalis nurodė, kad ieškovas toje byloje galėjo skųstis tik dėl jo teisių pagal 6 straipsnį pažeidimo, nes galėjo įrodyti, kad vienas iš jo bylą nagrinėjusių teisėjų buvo paskirtas neteisėtai. Kitaip tariant, jis galėjo įrodyti, kad šie trūkumai turėjo poveikį jo individualiam atvejui. Kita apeliacinio proceso šalis pakartojo, kad apeliantai nepateikė jokių įtikinamų įrodymų, kad kuris nors iš teisėjų, kuris, tikėtina, nagrinės jų bylas, buvo paskirtas nesilaikant Lenkijos nacionalinės teisės aktų. Atsižvelgdama į tai, kita apeliacinio proceso šalis teigia, jog tam, kad apelianų skundas būtų tenkinamas, jie turi įrodyti, jog teisė į pagal įstatymą įsteigtą teismą iš esmės skiriasi nuo teisės, kad jų bylą išnagrinėtų nepriklausomas teismas, ar iš tiesų bet kurios kitos teisės. Jurisprudencijoje nėra nieko, kas pagrįstų tokią poziciją.

12. Nagrinėdamas bylą šis teismas atsižvelgė į įrodymus, *High Court* (Aukštasis teismas) pateiktus Lenkijos advokatės Dąbrowska, kuri apelianų vardu pateikė kelis pranešimus. Reikėtų pažymėti, kad dėl atsitiktinės bylų paskyrimo sistemos šiuo metu neįmanoma nustatyti teismų, kuriuose bus nagrinėjamos apelianų bylos. Taip pat buvo remtasi įvairiais *High Court* (Aukštasis teismas) pateiktais dokumentais, įskaitant Lenkijos žmogaus teisių komisaro A. Bodnar išvadą dėl naujojo įstatymo, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (toliau – ESBO) ataskaitomis ir 2019 m. gruodžio 30 d. Venecijos komisijos ataskaita kartu su 2020 m. sausio 23 d. Lenkijos Aukščiausiojo Teismo rezoliucija. Šis teismas taip pat atsižvelgė į Dąbrowska nurodytą Lenkijos Aukščiausiojo Teismo ir Lenkijos Konstitucinio Teismo konfliktą dėl naujojo įstatymo.

13. *High Court* (Aukštasis teismas) teisėjas taip pat išduodančiosios institucijos paprašė papildomos informacijos dėl WO, ir ši patvirtino, kad pagal naujojo įstatymo 26 straipsnio 3 dalį pareiškimai, kuriais ginčijama teismo sudėtis, nebus nagrinėjami, jeigu jie susiję su teisėjo paskyrimo teisėtumo nustatymu ar įvertinimu arba su jo teisėtais įgaliojimais atlikti užduotis, susijusias su teismų sistema.

Pastabos

14. Šis teismas gerai žino apie sisteminius teisinės valstybės trūkumus, kurie anksčiau šioje teismų sistemoje buvo nustatyti *Celmer* byloje ir įvairiose panašiose bylose, taip pat Teisingumo Teismo jurisprudencijoje tokiose bylose, kaip *LM* ir vėlesnėje *L ir P*, ir kurie šiuo metu, priėmus naująjį įstatymą, kelia dar daugiau nerimo ir didesnę susirūpinimą. Lenkijos Aukščiausiasis Teismas savo 2020 m. sausio 23 d. rezoliucijoje nurodė, kad teismo sudėtis „paskirta netinkamai“, kai teismo sudėtyje yra asmuo, paskirtas į bendrosios kompetencijos teismo (ir kitų teismų) teisėjo pareigas pagal Nacionalinės teismų tarybos, suformuotos pagal 2017 m. gruodžio 8 d. įstatymą ir tam tikrus kitus teisės aktus, teikimą, jeigu dėl ydingo paskyrimo tam tikromis aplinkybėmis pažeidžiami nepriklausomumo standartai, kaip jie suprantami pagal Lenkijos Konstituciją, Chartijos 47 straipsnį ir EŽTK 6 straipsnio 1 dalį (žr. rezoliuciją Nr. 2). Sunku įsivaizduoti, kad teisėjų paskyrimo sistema galėtų būti pasmerkta griežčiau negu valstybės aukščiausiojo teismo. Šis teismas mano, kad Lenkijos pozicija dėl teisinės valstybės kelia dar daugiau nerimo ir grėsmės nei tada, kai Teisingumo Teismas priėmė Sprendimą *LM*. Šis teismas (J. O’Donnell) anksčiau sprendimo byloje *Celmer prieš Minister for Justice and Equality* [2019] IESC 80, 85 punkte pažymėjo:

„Esu linkęs sutikti su byla iš esmės nagrinėjančiu teisėju, kad, kalbant abstrakčiai, negalima ir nereikėtų atmesti galimybes, jog tam tikros sistemos sisteminiai trūkumai sudaro pakankamą teisės į teisingą bylos nagrinėjimą esmės pažeidimą, dėl kurio vykdančioji institucija turi atsisakyti perduoti asmenį. Taip galėtų įvykti, pvz., kai sisteminiu lygmeniu nustatytas trūkumas yra toks paplitęs, kad jis neabejotinai ir neišvengiamai turės poveikį prašančiajam perduoti teismui, taip pat bet kokioje pavienėje byloje dėl konkretaus kaltinimo. Vis dėlto taip pat sutinku su byla iš esmės nagrinėjančiu teisėju, kad iš Teisingumo Teismo sprendimo matyti, jog sisteminiai pokyčiai Lenkijoje, nors, be abejo, yra rimti ir neigiami, savaime negali būti laikomi pakankamais padaryti tokį poveikį šioje byloje.“

15. Šiuo metu atrodo, kad yra rimtų klausimų dėl teisėjų paskyrimo proceso Lenkijoje teisėtumo. Apeliantams šioje byloje dėl atsitiktinio bylų paskyrimo būdo neįmanoma identifikuoti teisėjų, kurie nagrinės jų bylas. Net jeigu jie galėtų identifikuoti teisėjus ir nustatyti, kad šie teisėjai nebuvo teisėtai paskirti, taigi nėra pagal įstatymą įsteigto teismo dalis, akivaizdu, kad dėl naujojo įstatymo nuostatų, visų pirma, jo 26 straipsnio 3 dalies, neįmanoma užginčyti teismo sudėties, kuriai

paskirta nagrinėti jų bylą, teisėtumo. Tokiomis aplinkybėmis turi kilti klausimas, ar Lenkijos sistemos sisteminiai trūkumai yra tokie, kad jie savaime reiškia pakankamą teisės į teisingą bylos nagrinėjimą esmės pažeidimą, dėl kurio vykdančioji institucija (šiuo atveju – Airija) turi atsisakyti perduoti asmenį. Atsakymas į šį klausimą nėra *acte clair*.

16. Šis teismas žino apie vėliau priimtą Teisingumo Teismo sprendimą *Europos Komisija / Lenkijos Respublika* (byla C-791/19, EU:C:2021:596), susijusį su teisine valstybe, teismų nepriklausomumu ir teisėjų drausmės bylų poveikiu. Šis sprendimas buvo priimtas bylą išnagrinėjus šiame teisme, ir, nors jis šiame teisme nebuvo svarstytas, reikėtų pasakyti, kad jis sustiprina mūsų susirūpinimą dėl teisinės valstybės Lenkijoje ir dėl pasekmių asmenims, kurių bylos nagrinėjamos šiuose teismuose.

Klausimai

17. Šiomis aplinkybėmis šis teismas siūlo prašyti Teisingumo Teismo priimti prejudicinį sprendimą dėl šių klausimų:

<...> [Klausimai pateikti įžanginėje dalyje]

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pagreitinta procedūra

18. *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas) prašo Teisingumo Teismo nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal jo Procedūros reglamento 105 straipsnyje reglamentuojamą pagreitintą procedūrą. *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas) mano, kad apeliaciniuose skunduose keliami esminiai klausimai dėl nacionalinės ir Sąjungos teisės aktų, susijusių su nurodytais klausimais, taigi jiems taikytina pagreitinta procedūra ir juos būtina išnagrinėti skubiai. Visų pirma remiamasi šiais argumentais:

- a) apeliantams, nors jie nėra suimti, yra taikomos kardomosios priemonės, o tai priylgsta jų laisvės apribojimui;
- b) atsakymai į pateiktus klausimus bus lemiami sprendžiant, ar apeliantai bus perduoti; šiuo klausimu pažymėtina, kad Airijos teismai negali priimti galutinio sprendimo dėl perdavimo, kol nebus išnagrinėtas prašymas priimti prejudicinį sprendimą;
- c) atsakymai į pateiktus klausimus gali būti lemiami nustatant, ar bus perduoti kiti asmenys, kuriuos Lenkija prašo perduoti pagal EAO;
- d) tuo atveju, jeigu kiti asmenys, kuriuos Lenkija prašo perduoti pagal EAO, nebus perduoti Lenkijai, laukiant, kol bus išnagrinėtas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, tai gali būti laikoma *de facto* pagrindų sprendimo veikimo tarp Airijos ir Lenkijos sustabdymu per šį laikotarpį;

e) kadangi Lenkijos išduoti EAO sudaro šiek tiek mažiau nei pusę visų kasmet valstybės įvykdomų EAO, tai turėtų reikšmingų pasekmių pagrindų sprendimo veikimui Airijoje.

Šiomis aplinkybėmis *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas) mano, kad pagreitintos procedūros kriterijai tenkinami.

[*Court of Appeal* (Apeliacinis teismas) pirmininko, kuris *ex officio* yra *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas) narys, parašas]

DARBINIS VERTINMAS